

kladech státního zřízení říše rakouské, a českém státu a j. v. Též Právník čítal jej ke svým prvním literárním příspěvkům.

Dr. Mattuš až do poslední chvíle svého života byl činným v našem životě politickém a zejména doba válečná a s ní spojené snahy po našem osamostatnění dávala na jevo aktivní jeho činnost. Za to se mu ovšem dostalo odměny, že na konci svého pozhnaného věku mohl patřiti na osvobozenou vlast, o jejíž svobodu se tolik snažil a k jejíž úplné svobodě i v posledních dnech svého života činně přispěl.

Při závěrečném čísle dočítáme se v denních listech, že dne 13. listopadu 1919 zemřel ve věku 87 let, věnovaných tiché, ale usilovné práci politické, prof. A. O. Zeithammer, poslední český deklarant, duch Palackého, Dra Riegra a nedávno zesnulého Dra Mattuše. Ač nevyšel z kruhů právnických, přece získal sobě na roli našeho života veřejného neocenitelných zásluh, zejména usilovným hájením našich práv národních a státoprávních na obou bývalých parlamentních arénách, sněmu zemském i na radě říšské. K jeho posledním narozeninám dostalo se mu hojných blahopřání se strany našich nejvyšších kruhů, hlavně však pocit, že dočkal se splnění netušených svých snů, byl mu nejlepší odměnou za jeho dlouholetou a usilovnou práci. —

Spí jistě oba klidně v půdě svobodné země!

Soudnictví v republice. Výkon soudnictví považován ode dávna za cosi nedotknutelného, přímo posvátného, za něco, co musí státi vysoko nad shonem denního života a zápolením politických stran. Proto soudcové jsou ode dávna nadáni zvláštními výsadami, zejména samostatností a neodvislostí při výkonu svého povolání. T. zv. »kabinetní justice« odstraněna i v monarchiích; i v systému monarchickém uznáváno za nutné, dbáti — alespoň na venek — pečlivě toho, aby nevznikalo v občanstvu podozření ze zasahování do výkonu soudnictví. Máme první rok svobody za sebou. Jaké poznatky učinili jsme přihlížejíce k soudnictví? Na místo monarchie nastoupil, bohudíky, vládu lid. Než jak chová se tento nový vládce k soudnictví? Je mu opravdu tím, čím by mu býti mělo? Bohužel, odpověď nemůže zníti kladně. Vzpomínáme události květnových, kdy lid počal vykonávati soudnictví sám způsobem neblahým; vzpomínáme toho, jak lid opětně překazil výkon exekuce, soudem nařízený; vzpomínáme i toho, jak napaden byl jistou částí denního tisku soud za to, že neodsoudil ty, jež by si byl někdo přál míti odsouzeny atd. Zjevy tyto nejsou jistě potěšitelné, ale ne-

bylo by správné vinit z nich jen široké vrstvy. Na pováženou jest však, že, jak se zdá, není pravé představy o významu soudnictví ve státě a o postavení soudů ani tam, kde by se měla rozuměti sama sebou — v kruzích právnických, ba dokonce ani v nejvyšším úřadě justičním. Na doklad prvního stačí uvést, že shora zmíněný výpad na řádný soud vyšel z pera právníkova (!); dokladem druhého tvrzení je smutně pověstný projev prvního ministra spravedlnosti v naší republice učiněný bezprostředně před květnovými událostmi.

Bohužel, zdá se, že, v ministerstvu spravedlnosti není dosud pravého ujasnění o postavení justiční správy k výkonu soudnictví. Jinak by se nemohlo dobře státi — jak prý se stalo — aby z ministerstva vyšel rozkaz zastaviti exekuci (vyklizení bytu) soudem povolenou a nařízenou. Stejně vážné pochybnosti máme o projevu ministra spravedlnosti v Národním shromáždění dne 7. t. m. v trestní věci Jirákově a soudruhů. Pan ministr mluví o »pachateli«, ačkoliv je si vědom, že »v žádné věci, ať velké nebo malé, nesmí býti předbíháno výsledkům trestního řízení«. Ale to, co dále uvádí, vlastně skutečně těmto výsledkům předbíhá. Snad zpráva v novinách uveřejněná není zcela přesná — pak milerádi své tvrzení chceme odvolat. Ale tak, jak ji čteme, nemůžeme jinak. V první větě (»chci jen opakovati, že obvinění týče se nabídky 20 milionů korun...«) mluví se ovšem jen o »obvinění«. Ale už další věty zní apodikticky: »Nabídka stala se za tím účelem...« »Vedle tohoto úplatku byl také tajemníku zahr. min. Strümplovi nabídnut jako úplatek větší počet akcií...« Kdo tyhle věty slyší a čte, je přesvědčen, že skutečně nabídka se stala za tím účelem, že bylo skutečně tajemníku S. nabídnuto jako úplatek to neb ono. Ale tyto skutečnosti jsou právě předmětem soudního řízení, ty jím mají býti teprve zjištěny! Představme si jenom, že by však trestní řízení těchto skutečností zjistiti nemohlo! Jaký tu nastane účinek? Soudy budou obviňovány, že nekonaly své povinnosti, budou podezírány ze stráníctví, nadřívání, snad i úplatků — zkrátka důvěra v soudnictví bude podvrácena. Zásada »nepředbíhati výsledkům řízení trestního« má tedy hluboký důvod a vyžaduje, zejména při projevech tak významných, veliké opatrnosti.

Zmínku p. ministra o vhodnosti vyloučení trestní věci proti obviněným z řízení proti Jirákově, nepovažujeme sice za zvlášť důležitou; ale i té měl by se nejvyšší správce justice podle mínění našeho raději zdržeti. On může ovšem dáti po-

kyny v tom směru státnímu zástupci, ale rozhodovati o vhodnosti vyloučení i takové podle § 57 tr. ř. jen soudu. Projev ministrův o vhodnosti vyloučení už i tady — mimoděk — předbíhá tomuto rozhodnutí soudnímu.

Ministerstvo spravedlnosti jest a zůstává úřadem správním; musí tudíž i pro ně platiti zásada čl. 14. st. zákl. zák. o moci soudcovské: výkon pravomoci jest ve všech instancích oddělen od správy.

Právnícký kurs »Meta«. V posledních týdnech jsou posluchači práv a i výkladní skříň různých závodů, na př. obuvnických, uzenářských a p. zaplavovány letáky vydávanými pod firmou »Právnícký kurs »Meta«.

Vydavatelem jich je jakýsi Dr. Rouček, jenž teprve loňského roku byl na doktora práv povýšen. Vydavatel si dělá — opravdu silnou reklamu. Mluví o »proslulých« svých pomůckách o »naprosto zaručeném úspěchu«. Jaký duch pana vydavatele ovládá a jak solidně hledí na přípravu našich mladých právníků, plyne z toho, že ujišťuje své příznivce — myslím, že bylo by lze dobře užiti slova »oběti« — tím, že nepotřebují »ani knih, ani skript, ani zákoníků« a přece mohou udělat zkoušky s vyznamenáním. A přece, zdá se, že p. vydavatel sám je se znalostí práva notně na štíru. Neboť jak zpracoval svoje »proslulé« pomůcky? Tím, že prostě použil universitních přednášek profesorů a docentů české fakulty právnické. A k tomu se sám ve svých letácích přiznává. Neboť čteme tam, jak doporučuje své pomůcky »Římské právo« Heyrovského a Vančury; Církevní právo: Hennera i Hobzy; Trestní právo: Prušáka, Miříčky i Kallaba atd. atd.«

Pan vydavatel patrně ve své snaze »prospěti« studujícím práv zapomněl seznámiti se se zákonem o právu autorském a dává profesorům universitním, jichž se týče, sám do rukou zbraň, aby proti němu podle tohoto zákona zakročili. V počínání vydavatele je zcela nepochybné porušení autorského práva ve smyslu § 24. č. 3. zák. ze dne 26. prosince 1895 č. 197 říš. zák.

A je v zájmu české fakulty právnické i v zájmu českých právníků, zejména těch, kdož by mohli »Metě« sednouti na většíčku, aby autoři, jichž práva byla tak neomaleným způsobem porušena, dali vydavateli »proslulých« pomůcek pocítiti celou tíhu zákona autorského.

Bylo by to záslužné i z důvodů hospodářských; celý tento literární brak, obsahující látku k historickoprávní a judiciální státní zkoušce stojí totiž neméně než 150 K!